

Achtergrondinformatie – Hoe maak ik een boek?

Auteursrecht op boeken

Het auteursrecht beschermt het werk van de makers die een creatieve bijdrage aan een boek hebben geleverd. Een idee is nog niet beschermd, maar wel de originele uitwerking van dat idee in teksten en/of beelden. De makers zijn in dit geval de schrijver en de illustrator van een origineel werk. Als er sprake is van een vertaling, zijn dat de vertaler en de makers van het origineel.

Voor privégebruik mag je een kopie van het originele boek maken. Ook gebruik in de klas, in een werkstuk of in een opstel is geregeld als netjes de bron wordt vermeld.

Wanneer iemand het boek voor een ander doel wil gebruiken, bijvoorbeeld voor een voorstelling of bewerking, moet rekening worden gehouden met het auteursrecht van de oorspronkelijke makers. In dat geval is toestemming nodig. De makers kunnen daarbij afspraken maken over het gebruik van hun werk en eventueel een vergoeding vragen. Het auteursrecht beschermt de makers en hun werk.

Boeken en AI

Als je een AI-programma vragen stelt, maakt het programma daar een tekst of afbeelding van. Dat doet het programma op basis van miljoenen voorbeelden die in het programma zijn ingevoerd. Alleen zo'n opdracht geven is niet genoeg om auteursrecht te krijgen op het resultaat. Jouw originele toevoegingen, jouw 'persoonlijke noot' die je terugziet in het boek of de tekening maakt jouw werk anders dan dat van anderen die hetzelfde programma hebben gebruikt. Daardoor ben jij de maker van dat werk geworden en heb je daar het auteursrecht op. Het auteursrecht beschermt jouw originele en creatieve bijdrage als iemand die zonder toestemming gebruikt.

Tips voor leerkrachten

Maak een prentenboek

Maak samen met de klas een prentenboek! Zo komen de leerlingen erachter wat er allemaal bij komt kijken en welke keuzes er te maken zijn. Kijk voor inspiratie op: jufmaike.nl/hoe-prentenboek-schreef-klas/

Deze les kan ook heel goed gecombineerd of opgevolgd worden met een andere korte les of verdiepingsles van 'Wijs met media omgaan':

- Korte les [Hoe maak ik een werkstuk](#): In deze les leren kinderen welke regels er zijn om teksten of afbeeldingen van anderen te gebruiken.
- Verdiepingsles [Welke rechten heb ik als maker?](#): In deze les leren de kinderen dat zij heel vaak ook zelf maker zijn en dus auteursrecht hebben.
- Verdiepingsles [Wat mag ik als gebruiker?](#): Deze les gaat over in welke gevallen je wel en niet teksten en afbeeldingen mag gebruiken.

In de verdiepingslessen vind je:

- een video,
- een leestekst op niveau groep 7/8,
- een quiz over de inhoud,
- een leuke puzzel (woordzoeker, kruiswoord of rebus).

Deze lessen zijn ook geschikt voor zelfstandig werken.

Copy Koppie Quest

Een leuke en leerzame aanvulling op het lespakket 'Wijs met media omgaan' is de Copy Koppie Quest. Een interactieve game die je samen met de klas speelt en die onderdeel is van het populaire programma HackShield.

In deze klassenquest ontdekken leerlingen:

- dat zij als maker van een origineel werk beschermd worden door het auteursrecht;
- wanneer je een afbeelding van iemand anders mag gebruiken, en wanneer niet;
- wat je wel en niet mag doen met afbeeldingen die je bijvoorbeeld via Google vindt;
- of je afbeeldingen van anderen zomaar mag verkopen of delen.

De game is gratis te gebruiken en voorzien van een duidelijke lesbrief. Je vindt alle informatie op de [HackShield-website](#). Voor deelname aan de klassenquest is een gratis leerkrachtaccount nodig.

Meer weten over auteursrecht?

- auteursrechtvoorjou.nl
Algemene informatie over auteursrecht voor kinderen. Inclusief video "Auteursrecht in twee minuten".
- onderwijsenauteursrecht.nl
Voor leerkrachten: regels voor beeldgebruik in het onderwijs.
- auteursrecht.nl
Meer achtergrondinformatie over het auteursrecht.

